

Sreda, 3. jun 2005.

Svedok Fadil Barjaktari

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.03 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, imao sam jedan zahtev, ali na osnovu preciznog uputstva mog klijenta, ja ovog jutra taj zahtev više nemam.

SUDIJA PARKER: Shvatam.

ADVOKAT TOPOLSKI: Gospodin Musliu želi da ostane u sudnici kako bi čuo sledećeg svedoka. Hvala vam na razumevanju.

SUDIJA PARKER: Uz prisustvo svih, možemo da nastavimo dalje. Gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Dobro jutro časni Sude. Sledeći svedok je, a časnom Sudu će biti drago da čuje da je to poslednji svedok koji će uživo svedočiti za gospodina Limaja, a to je Fadil Barjaktari.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobro jutro. Molim vas da pročitate naglas svečanu izjavu sa karte koja vam je upravo data.

SVEDOK BARJAKTARI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Izvolite, sedite.

svedok Fadil Barjaktari

SUDIJA PARKER: Da li dobijate prevod onoga što vam govorim? Izgleda da postoji problem s tim. Molim da se to reši.

SVEDOK BARJAKTARI: U redu je. Dobijam prevod.

SUDIJA PARKER: Da li sada čujete prevod?

SVEDOK BARJAKTARI: Da, da. Sada čujem.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Mansfield, vi ste na redu.

ADVOKAT MANSFIELD: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MANSFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Barjaktari, ja sam ovde. Ja zastupam gospodina Fatmira Limaja koji sedi iza mene. Govoriću polako zbog prevoda, a molim vas da i vi uradite isto. Biće nam onda lakše.

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da, hoću.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Postaviću vam seriju pitanja i to hronološkim redom. Pre svega, da li je tačno da ste rođeni 1974. godine?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Recite nam gde ste rođeni?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Rođen sam u Prištini/Prishtinë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste stalno živeli u Prištini/Prishtinë?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Ne. Živeo sam u svom selu Kišna Reka/Kishnarekë, u opštini Glogovac/Glllogoc.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A koliko dugo ste živeli u tom selu... da li ste živeli u tom selu?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: U Prištini/Prishtinë sam živeo od 1994. godine, a u selu sam živeo od rođenja pa do te godine.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim sada da vas pitam o situaciji tokom 1998. godine. Šta ste vi u to vreme radili?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: U to vreme sam bio student na Filološkom fakultetu. Studirao sam albanski jezik i književnost.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A da li ste i radili kao novinar?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Ne, ne tokom 1998. godine.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A kada ste počeli da radite kao novinar?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Kao novinar sam počeo da radim 1999. godine, kada je osnovana novinska agencija *Kosova press*.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada ću da vas pitam o periodu pre toga, o 1998. godini, kada ste bili prinuđeni da živite u planinama. O tome želim da vas pitam. Pre svega, kada se to dogodilo?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Posle masakra u Likošanima/Likoshan, Čirezu/Çirez i Prekazu/Prekaz, ja sam bio u Prištini/Prishtinë, odakle sam se vratio u selo kako bih bio sa svojom porodicom i kako bih pratio šta se u to vreme dešavalo. I od tada do kraja rata sam tamo ostao.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A koliko je članova vaše porodice bilo tamo?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Mi smo bili brojna porodica, jer po izbivanju rata, moje sestre - koje su bile udate i koje su živele u drugim mestima došle su u selo jer

su se tu osećale sigurnije. Tu su bila i deca, samo je dece bilo 14, deca moje braće i sestara. Bilo nam je teško da se izborimo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pre nego što pređemo na sastanak sa Fatmirom Limajem, da li možete da nam opišete uslove pod kojima ste vi i vaša porodica živeli?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da li želite da znate o uslovima u kojima smo živeli posle odlaska u planine?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da molim vas?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: U redu. Moja porodica je živela u istim uslovima kao i ostali građani koji su otišli u planine. Bilo je zaista veoma teško. Bila je očajna situacija za sve nas, i nismo uopšte znali da li ćemo preživeti sledećeg dana. Živeli smo u nekim improvizovanim mestima koristeći drvenu građu i najlonske šatore. Tu smo boravili i spremali hranu i bili i po dobrom i po lošem vremenu. U planinama smo boravili tokom avgusta, septembra i novembra meseca i tokom tog vremena smo tako boravili. U septembru, oktobru i početkom novembra vreme se pogoršalo, a nekad je čak i provejavao sneg. Vremenski kao i uopšte uslovi su bili veoma teški, ali je bilo još teže sa decom, jer možete da zamislite decu sve do 11 godina starosti. Najstariji među njima je bio moj nećak. Bilo je to za njih veoma teško. Ukoliko želite realističnu sliku o tome kroz šta smo prošli, ja imam ovde sliku mog nećaka koji se rodio u maju mesecu 1999. godine, a pošto nismo imali dovoljno hrane i odgovarajuće higijenske uslove za bebu, videćete časni Sude na toj fotografiji kako je to izgledalo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pa, ako možete samo na trenutak... mi već imamo neke fotografije. Ako bi mogli samo da opišete uslove u kojima je živelo to dete o kom ste govorili. Samo to opišite, ako nemate ništa protiv?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Uslovi za tu bebu su bili veoma teški. Nedostajala je hrana, sve je nedostajalo za normalan život. Samo jedan podatak. Kada je rođen, imao je preko četiri kilograma, a u sedmom mesecu je imao 1,7 kilograma. Dakle, možete da zamislite bebu koja je rođena sa 4 kilograma, a u sedmom mesecu ima samo 1,7 kilograma. Bio je sama kost i koža, ništa više.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da pređemo sada na vaš susret sa Fatmirom Limajem. Da li se grubo sećate pre svega kada je to bilo?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da. Otprilike je to bilo sredinom septembra meseca.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A gde je to bilo?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: To je bilo u dolini našeg sela gde je stanovništvo potražilo zaklon. To je bilo u dolini sela Kišna Reka/Kishnarekë koje se nalazi odmah do planine Beriša/Berishë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Recite časnom Sudu koliko je tu ljudi otprilike potražilo zaklon?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Mi govorimo o 1998. godini. Verujem da je samo u toj dolini bilo preko 4.000 ljudi. Tu su bili žitelji našeg sela kao i neki stanovnici koji su pobjegli iz drugih sela. Bili su iz: Orlata/Arllat, Trpeze/Tërpezë i drugih sela, i tu su bili potražili utočište.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste se ikada pre tog susreta sreli sa Fatmirom Limajem?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Ne, ne, nisam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada nam opišite situaciju oko sastanka. Šta se dogodilo?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Kada je on došao, nisam ga primetio, ali sam ga uočio kada je pričao sa nekim seljanima. Bio je sa još nekim vojnicima. Iz radoznalosti sam im prišao da bih čuo o čemu razgovaraju. Ono što me je privuklo da se pridružim razgovoru sa Fatmirom, čije tada ime ja nisam znao i koga sam znao samo kao vojnika OVK, je to što je ostavio utisak na mene po načinu na koji je gledao i razgovarao... kako je gledao na bosonogu decu. U blizini je bio potok, bilo je blatnjavo. Možete da zamislite kako je to izgledalo tamo gde su deca bosonoga hodala po blatu. Bio sam veoma tužan gledajući decu i seljane, gledajući u kakvim uslovima žive, i video sam da i on deli isti osećaj tuge. To sam video po njegovom pogledu. Počeo sam da sa njim razgovaram nakon što je u razgovoru pokazao interesovanje za uslove u kojima su seljani živeli: da li su imali hranu, odeću, kako su živeli. Pitao me je da li tu ima i ljudi sa višim obrazovanjem, na šta sam potvrdno odgovorio, i zatim sam ga pitao: "Zašto to mene pitate?", a on mi je odgovorio: "Zato jer bi bila dobra ideja ako bi mogli da organizujemo neku vrste nastave za decu iako nemamo uslove za pravu školu i nastavu, ali bi bar deca mogla da imaju mesto u koje će da idu i da nešto rade, a ne da žive u strahu od granata i smrti. I u tom delu dana bar će nešto naučiti."

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I šta je na kraju bilo sa tom idejom o kojoj je sa vama razgovarao?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: To je u stvari bila veoma dobra ideja, zamisao koja mi se veoma dopala. I ja sam ga upitao: "Šta trebamo da uradimo?" On mi je obećao da će pokušati da nam dobavi neke knjige, olovke, sveske i još toga. Posle tri ili četiri dana, ljudi su podigli školu... školu, improvizovanu školu u stvari, od svega što je moglo da posluži, i dobili smo olovke i sveske za decu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A da li ste vi imali neku ulogu u tome? Šta ste vi radili?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Moja uloga u svemu tome je bila da budem učitelj. Učio sam decu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste ponovo videli Fatmira Limaja u vezi sa ovim pitanjima?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Nismo se sretali u vezi škole i nastave, ali sam ga pitao kada sam ga video: "Šta ćemo da radimo? Nemamo nikakav program. Da li imate neku ideju?" A on mi je odgovorio: "Da. Moraš da ih učiš u ovakvim okolnostima što više možeš iz knjiga koje imaš, a posebnu pažnju obrati na to da im zaokupiš pažnju kako bi zaboravili na strah od smrti." - koji je kod njih bio stalno prisutan.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je u tom periodu bilo napada Srpskih snaga u blizini koji su mogli da se vide ili čuju?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da. Čitavo to vreme je bilo stalnih napada i granatiranja, jer smo se nalazili u dolini, i jedino su granatama mogli da dopru do nas. Zbog takve situacije nikada i nismo bili na miru. Ja sa sobom imam snimak na kompakt disku. Tu su snimljeni uslovi iz tog perioda i gde i kako smo živeli.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je Fatmir obišao školu nakon što je počela sa radom i da li je razgovarao sa vama i učenicima?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da, dolazio je.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li nešto da nam o tome kažete molim vas?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Došao je nekoliko dana nakon što smo počeli sa nastavom. Rekao je da mu je žao što prekida čas, ali je rekao da želi da vidi kako se odvija nastava i kako su deca. Mi smo mu pružili dobrodošlicu i bili smo veoma srećni što je sa nama. Ne samo njega, sa dobrodošlicom smo dočekali svakog vojnika OVK. Deca su bila uznemirena i bili su u veoma teškim uslovima. Tako da kad god bi neko došao, to je bilo od velike koristi jer su deca mogla tada da vide vojnike koji će nas zaštititi od Srba i da oni ništa neće moći da nam urade. Bilo je važno da on razgovara sa decom i da im da nadu i da im pomogne da se više ne plaše Srba i smrti. Deca su na televiziji videla šta su Srbi činili, i stvorili su sebi strah da ukoliko Srbi dođu da će ih odmah ubiti. U isto vreme, čuli su za masakr porodice Delijaj u Gornjem Obrinju/Abri e Epërme i mislim da su videli neke fotografije koje je tada napravio američki novinar. Među žrtvama na fotografijama se videlo i jedno dete od dve godine tako da su se deca strašno plašila. Plašili su se da će se i njima isto dogoditi ukoliko dođu Srbi. Zatim je Fatmir razgovarao sa mnom. Pitao je za uslove pod kojim su deca živela i učila, i da li su se deca priviknula na ideju da svakodnevno imaju nastavu i da li zaboravljaju na taj strah koji su imali. On se smešio deci i to je bilo veoma važno. Bio je veoma prijatan sa njima kao i sa mnom. Rekao je da mu je žao što je prekinuo čas i onda je otišao.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Vi ste se tu sretali sa strahovima, zaštitom, obrazovanjem. Hteo bih da vas pitam za hranu. Da li vam je oko toga pomogao?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Situacija je bila veoma teška jer su stanovnici nesprenni napustili svoje kuće. Poneli su ono što su mogli u tom trenutku jer je srpska ofanziva tog jutra u avgustu mesecu bila veoma brza. Jutro je bilo veoma maglovito, bilo je veoma rano i mi ništa nismo mogli da vidimo. Tek kada smo videli da padaju granate, meštani su shvatili da su opkoljeni. I možete da zamislite... da zamislite šta su mogli da ponesu za pola sata u takvoj situaciji. Tako da je oko hrane bilo veoma, veoma teško, a to je za nas bilo sve novo, tako da ljudi nisu ni znali šta sve trebaju da ponesu. Oni nisu znali koliko dugo će ostati u planinama, i da li će tamo ostati duže ili će doći Srpske snage i oterati ih odatle. Takva je bila situacija. Ništa drugo nisu mislili, ni o kakvom luksuzu. Oni su samo želeli komad hleba. To su oni želeli, samo da prežive.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A da li vam je poznato kako je Fatmir pomogao u vezi tih osnovnih potreba?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da. To je još uvek bilo u periodu avgusta meseca 1998. godine. U septembru mesecu, kao što sam rekao, Fatmir je pokazao svoje interesovanje za našu situaciju i par dana kasnije je stigao kamion sa hranom: testenine, hrane, šećera, soli. I Fatmir je rekao: "To je sve što mogu da učinim. Više za ove ljude ovde ne mogu da učinim." Ljudi su živeli u planinama i po dolinama i tokom 1999. godine, a kasnije je organizacija bila bolja od strane OVK, jer su u zimskim mesecima prikupili namirnice za stanovništvo kako bi obezbedili njihovo redovno snabdevanje tokom rata.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada bih želeo da na kratko pogledate neke fotografije.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sud ima te serije fotografija. Mislim da ih ima šest. Ako bi mogli samo... da. Molim da se fotografije stave na grafoskop.

TUŽILAC NICHOLLS: Izvinjavam se. Da li možete da kažete u kom se to svežnju nalazi?

ADVOKAT MANSFIELD: To je ovaj poslednji, mislim broj 3.

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Na ovoj fotografiji se ja vidim. Napravljena je ispred škole.

ADVOKAT MANSFIELD: Izvinjavam se, ali zbog zapisnika samo da kažem da je to fotografija broj 1. Časni Sud to ima na prvom listu na vrhu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, to je fotografija broj 1. Molim vas da sada pogledate fotografiju broj 2. To je pri kraju prve kopirane stranice. Možete li samo da opišete šta se na njoj nalazi?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da. Ovu fotografiju sam ja snimio. Izvinjavam se, ovo je snimio reporter *TVSH*, to je albanska televizija. To je fotografija škole i napravljena je pre samog početka nastave. Ovo je škola, to je mesto gde se odvijala nastava. Organizovali smo svega dva razreda, jedan je bio sa leve a drugi sa desne strane. U školi je bilo više dece nego što se vidi na fotografiji.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Koliki broj dece ste učili?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Više-manje, bilo je oko 300 dece.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A da li se i vi vidite na ovoj fotografiji? Da li ste se i vi slikali?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da, na drugim slikama, ali ne na ovoj.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pređite na sledeću fotografiju broj 3.

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Na vrhu naše druge stranice. Molim vas da nam ovo opišete?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Na ovoj fotografiji se vidi deo mesta na kom su ti ljudi živeli. Vidite da je to mesto improvizovano za život. Uslovi su bili veoma, veoma teški. Ovde možete da vidite najlonske šatore u kojima su ljudi živeli, a tamo gde se vidi dete, nalazio se izvor vode odakle smo je uzimali. Bilo je mnogo blata, tako da baš na tom mestu nije živelo mnogo ljudi. To je samo jedan ugao čitavog područja gde su ljudi živeli.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da stavite fotografiju broj 4, to je pri dnu druge stranice.

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Ovo je druga fotografija. To je opet jedan deo mesta gde su ljudi živeli. Ovde vidite više šatora, tako da je tu više ljudi živelo. Pogledajte decu. To je ono što su ona radila, išli unaokolo po blatu. Ideja da se organizuje

neka vrsta škole za njih bila je jako dobra ideja. Mene i sada obuzmu emocije kada se toga setim, jer je toliko mnogo dece došlo u tu školu. Oni su sada sedam ili osam godina stariji i sada oni žive u dobrim uslovima. I oni me se još uvek sećaju i zovu me "učitelj sa planine" i zagrlje me svaki put kada me vide. A to je bila Fatmirova ideja da ja postanem "učitelj sa planine". To je njegov humani duh. On ima veliku duhovnost, ljudski duh. Bio je sjajan.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sledeća fotografija je broj 5 na poslednjoj strani naše kopije.

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Ovo je fotografija snimljena u toku nastave. Vidi se deo učionice, ako tako možemo da je nazovemo. Deca su sedela na panjevima. Imali su neke sveske. To su bile one sveske i olovke koje je Fatmir obećao i koje su stigle nekoliko dana posle našeg razgovora. Kada su ova deca napustila svoje domove, nisu imali ništa: ni olovke, ni sveske niti bilo šta drugo što je bilo potrebno za nastavu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Upravo sam proveravao... da. Da li ste vi na ovoj fotografiji? Da li ste vi ta osoba koja stoji...

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da, to sam ja. Poneo sam i novine sa sobom, i one imaju sličnu fotografiju. U tim novinama se nalazi jedan članak u kome se opisuju uslovi pod kojima smo mi održavali nastavu. To je da bih vam bolje pokazao šta ova fotografija prikazuje, ukoliko želite to da pogledate. Takođe imam i snimak koji je jedan kameraman snimio. Osim što sam radio u ovoj školi, radio sam i u šatorima gde su roditelji i deca živeli. Išao sam kod ljudi čiji je... kod učenice čiji je brat ubijen. Pokušavali smo da radimo sa njom jer je bila potresena. Znao, njen brat je imao samo 20 godina, i bila je potresena. Učinili smo sve što smo mogli kako bi pružili podršku toj deci. Želeli smo da se socijalizuju, želeli smo da im pomognemo da imaju volju i želju da jedni drugima pomažu i da ne čekaju samo moju reč ili moj savet kako bi nešto uradili. Ta su deca sada uspela da prevladaju njihove traume, i mislim da je ono što smo mi u to vreme radili njima pomoglo da prevaziđu traume.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada želim da pređemo na kraj 1998. godine. Da li se sećate jednog konkretnog granatiranja koje se dogodilo u blizini škole?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li da opišete šta se dogodilo i da li to ima neke veze sa Fatmirom Limajem?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da. Pre nego što počnem to da opisujem, želim da kažem da je sama pomisao da bi jedna granata mogla da ubije tu decu, budila kod mene stalno prisutni strah. Deca su mogla biti ubijena i na mestima gde su živeli, u šatorima, jer je neprijatelj svuda granatirao, ne praveći nikakvu razliku. Mogu da se setim tog trenutka kada je granatiranje počelo, i bilo je veoma teško granatiranje u blizini škole, ja sam rekao deci da izađu iz škole i da pođu na sigurnija mesta. Fatmir i neki vojnici su priolazili u to vreme tim područjem. Fatmir je poveo sa sobom dvoje ili troje dece, a ostaloj deci je rekao da ga prate i krenu u dolinu jer će tamo biti sigurnije. Ja još uvek imam taj osećaj, evo i danas i dalje smatram da je imao veliko srce, duhovnost, dušu, jer je mislio na tu decu. Fatmir je mogao da nastavi sa... sa onim što je radio, mogao je da ode u borbu, gde god da je krenuo, ali on se zbog dece zaustavio, ostao je sa decom tokom granatiranja. On im je rekao: "Kada počne granatiranje, ne smete da stojite, već morate da legnete na zemlju, jer je granatiranje veoma opasno kada stojite." Sve su to male stvari, ali

on im je tako mnogo pomogao. I meni je mnogo pomogao, jer su njegovi saveti i za mene predstavljali veliku podršku.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Imam samo još jedno pitanje i u vezi je sa ovim poslednjim. Šta je Fatmir promenio u vašem životu? Ne samo zbog dece, nego lično vama?

SVEDOK BARJAKTARI – ODGOVOR: Da časni Sude. On je mnogo uticao na moj život. Želeo bih sada da se vratim na jedan raniji period. U martu mesecu 1998. godine bio sam veoma bolestan. Imao sam problema sa bubrezima. Bio sam u Prištini/Prishtinë i onda sam se vratio u svoje selo. Doktor kod koga sam otišao je bio Lutfi Dervishi, i on mi je predložio da me pošalje na operaciju kako bih se oporavio. Ali situacija u toj bolnici nije bila dobra. Uslovi su bili gotovo strašni, tako da je operacija ostala samo ideja. I u tim teškim trenucima sam odlučio da odem u svoje selo. Želeo sam da budem sa svojom porodicom, tamo gde pripadam. I kada smo otišli u planine, počeo sam sve lošije da se osećam. Medicinska ekipa Crvenog krsta iz Ženeve je došla, i oni su me povelili... želeli su da me pošalju u inostranstvo na lečenje, ali me je Fatmirova zamisao o školi u kojoj bi učio decu navela da njihov predlog odbijem. Rekao sam tim doktorima da neću da idem. Odlučio sam da ostanem sa decom. Predložio sam im da umesto mene povedu dve mlade žene koje su trebale da se porode. Nisam mogao da ostavim tu decu tamo čak i kada bi se oporavio, čak i kada bi se moji bubrezi oporavili. Nisam želeo takav život. Želeo sam da budem blizu dece jer je sa njima bio moj život. Verujte mi, čudo se dogodilo. Više nisam morao da idem kod doktora. Više mi nije bila potrebna operacija. Kamenje u bubregu koje sam imao sam izbacio do februara meseca 1999. godine, tako da mi više nije bila potrebna operacija. Tako mi se dogodilo. Danas sam zdrav ko dren, više nemam nikakve probleme. A Fatmir je taj koji mi je pokazao kako da budem učitelj, da budem učitelj toj deci, "učitelj sa planine" kako su me zvali. Takođe bih želeo da opišem nešto što mi se ranije dogodilo. Kada sam bio u osmom razredu, održavao se protest građana, a Srpske snage su počele da pucaju u masu. To je bilo 1989. godine kada je došlo do ustavnih promena u Jugoslaviji. Dakle, Srbi su zapucali, a troje ljudi je ubijeno, dok je nekoliko njih ranjeno. To je bila moja prva trauma u detinjstvu. To je bilo prvi put kada mi je palo na pamet da bi mi svi u bilo kom času mogli da umremo, i da će oni bez obzira na to da li sam dete pucati na nas i ubiti nas. To mi je pomoglo da u sebi pronađem dovoljno snage i energije da kasnije radim sa decom. Nikada nisam oklevao da se zaustavim i da razgovaram sa decom, bez obzira da li je to bilo na izvoru ili u njihovim šatorima ili u školi. To je bio veoma težak period za čitavo stanovništvo sve do kraja rata.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Hvala vam puno.

ADVOKAT MANSFIELD: Pitam se da li će časni Sud dozvoliti da se ove fotografije uvrste u dokazne predmete, originalne fotografije?

SUDIJA PARKER: Prihvataju se.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj DL16 časni Sude.

SUDIJA PARKER: Koliko ih ima ukupno?

ADVOKAT MANSFIELD: Pet. Pet.

sekretar: Ovih pet fotografija biće dokazni predmet Odbrane broj DL16

ADVOKAT MANSFIELD: Hvala vam puno. Nemam više pitanja.

SUDIJA PARKER: Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Nemam pitanja, hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski? Gospodine Nicholls?

TUŽILAC NICHOLLS: Nemam pitanja časni Sude.

SUDIJA PARKER: Gospodine Barjaktari, puno vam hvala što ste došli. Ovim je vaše svedočenje za gospodina Limaja završeno. Svakako, vi ste sada slobodni da se vratite kući. Hvala vam puno.

SVEDOK BARJAKTARI: *(nema prevoda)*

prevodioci: Prevodioci bi želeli da svedok ponovi to što je rekao. Izvinite. Izvinjavamo se.

SUDIJA PARKER: Mislim da nema potrebe. To je bio pozdrav. Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ovim je završen predmet Fatmira Limaja, izuzev četiri izjave koje želimo da uvrstimo po *Pravilu 92 bis* a na koje Tužilaštvo sa svoje strane ljubazno nema prigovor. Čim se završe potrebne formalnosti, mi bismo želeli da se te četiri izjave, a poslednju od njih smo spomenuli pre par dana, a to je onaj vojni oficir po imenu Clark, i jasno da se na nju odnosi i nalog koji je izdao časni Sud.

SUDIJA PARKER: Dakle, vi to nudite na uvrštenje dok čekate da se završe formalnosti u vezi sa drugim izjavama, je li tako?

ADVOKAT MANSFIELD: Da, tako je.

SUDIJA PARKER: U redu. Mi ćemo to uvrstiti u spis, a oni će dobiti broj dokaznog predmeta kada budu dostupne.

ADVOKAT MANSFIELD: Veoma sam vam zahvalan. Postoji još samo jedna stvar, a ona proizlazi iz izjave gospodina Clarka, poslednje od četiri. Mislim da smo već rekli da smo to poslali gospodinu Churcheru koji je ovde svedočio i koji će možda imati ili možda i neće imati da nešto doda, ali mi očito moramo da ga pitamo da li želi nešto da doda u vidu dodatne izjave, ali to još nije rešeno.

SUDIJA PARKER: Hvala vam puno. Dakle, na ovoj osnovi, vaš je postupak završen?

ADVOKAT MANSFIELD: Da, jeste.

SUDIJA PARKER: A sada gospodine Guy-Smith, vi ... stvari su se malo ubrzale?

ADVOKAT GUY-SMITH: Mi smo i dalje spremni da počnemo u utorak, ukoliko je to za Pretresno veće prihvatljivo?

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Koliko predviđate da će vam biti potrebno vremena?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ukoliko sve bude išlo kako je planirano, smatramo da bi dokazni postupak za gospodina Balau mogao da se završi unutar sedam dana, nadamo se ne duže od petka.

SUDIJA PARKER: Da. Samo želim da obezbedim da gospodin Topolski bude dobro obavешten.

ADVOKAT GUY-SMITH: On me to stalno pita i ja stalno pokušavam da ga uverim koliko god to mogu.

SUDIJA PARKER: U redu. A da li ste sada u situaciji da kažete da li će vaš klijent u ovoj fazi svedočiti ili neće?

ADVOKAT GUY-SMITH: On će... u ovom trenutku verujem, ukoliko se stvari radikalno ne promene, da on neće svedočiti. Međutim, on je rekao da želi da da izjavu.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. U tim okolnostima...

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Ohrabren sam gospodine Topolski da vas ljubazno upitam da li ste u poziciji da nam bilo šta kažete o dužini vašeg dokaznog postupka?

ADVOKAT TOPOLSKI: Ljubazno pitanje traži ljubazan odgovor, ali i diplomatski u ovom trenutku. Situacija je fluidna, a znatno više o tome ću znati danas posle podne u 16.00 časova.

SUDIJA PARKER: Ne trebate ništa više da kažete.

ADVOKAT TOPOLSKI: Radije ne bih.

SUDIJA PARKER: Da. Ako mogu da kažem gospodine Mansfield, mi smo vam zahvalni jer ste se vi bavili suštinskim pitanjima, i na taj način ste završili na vreme vaše izvođenje dokaza.

ADVOKAT MANSFIELD: Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Jasno je da je sada potrebno da prekinemo sa radom i nastavimo u utorak u 14.15. časova. U međuvremenu će Pretresno veće posvetiti pažnju pisanim podnescima koji su pred nama kao i argumentima koje smo primili.

Sednica završena u 9.51 h.

Nastavlja se u utorak, 7. juna 2005. godine u 14.15 h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje